

en Deel at bemærke, finder jeg efter min Stilling ingen Anledning til at indlade mig derpaa. Jeg skal derfor kun med et Par Ord søge at bevise, at den ærede Rigsdagsmand paa en aldeles ffæv Maade opfatter Fæsteforholdet, forsaavidt det finder Sted paa det nævnte Gods. Den ærede Rigsdagsmand antog, at der maatte gives Fæsterne og deres Familie Erstatning, naar Salg foregik, for den Ret, de nu have til at faae Stederne. Hvad han egentlig derved stgtede til, veed jeg ikke (I s h e r n i n g : Statens Indstrankningsret, Statens Ret til at indstranke Bestoderen ved at udvifle Fæstelovgivningen, og at gjøre den mere indstranket.). Dersom han stgter til Retten til nærmere at udvifle Fæstelovgivningen, som han nu yttrede, saa veed jeg ikke, hvilken Indflydelse det skulde have paa denne Sag. Her er i §. 1 Spørgsmaal om Salg paa saadanne Vilkaar, som Bedkommende kunne blive enige om; derved maa man vel blive staaende og ved den Sætning, som man har ladet flyde ind i Loven, og som gaaer ud paa at paalægge Godseieren den Forpligtelse kun at sælge til Fæsterne, hvis Stederne ere bortfæstede. Der er endvidere foreslaaet, at han skulde være forpligtet til at sælge, forsaavidt Stederne ved Dødsfald ere blevene fæsteledige, til Fæsternes Børn og Svigerbørn; men jeg har allerede tidligere tilladt mig at bemærke, at disse hverken have nogen Ret — hvilket vistnok ogsaa Alle ville indrømme — til at faae Stedet til Fæste eller nogen Ret til, hvis det sælges, da at kunne faae Stedet tilkjøbt. Jeg synes ikke i saa Henseende, at der er Noget, der skal bevares for Fæsteren. Den ærede Rigsdagsmand har ogsaa yttret, at Ministeriet førte et Slags Bærgemaal for Bedkommende paa disse Godser, og at det var Ministeriets Pligt, hvis ikke den Fordeel, der burde tilflyde Bønderne, kom dem tilgode, da at fremlægge en Lov i saa Henseende. Justitsministeriet fører intet som helst Bærgemaal for Bønderne paa Lehn- og Fideicommissgodserne; deres Stilling til Godseieren er ganske den samme som Fæstebøndernes Stilling til enhver privat Godseier. Justitsministeriet har ingensomhelst Be-

styrelse, har ingensomhelst Ret til at sige, at der skal fæstes bort, eller hvorledes der skal fæstes bort, men har alene at føre Control med, at de Dispositioner, som stee, ikke ere til Skade for den moralske eller juridiske Person, hvem Godset egentlig tilhører. Det er den saakaldte Lehncontrol, som føres af Justitsministeriet. Der er en nuværende Bestoder, som kan have en personlig Interesse, der er i Strid med den Interesse, som hele Familien kan have, og, at denne Collision ikke skal medføre Skade for Familien, er det, som Ministeriet har at paasee; men forresten har Ministeriet ingen Bestyrelse af disse Godser. Dersom der altsaa findes Anledning til at give en ny Lov til Bestyttelse for Fæstebønderne, da maa det være en almindelig Lov, en saadan, som angaaer Fæsteforholdet i det Hele; men jeg troer ikke, at der er den allerminste Anledning til at antage, at Fæstebøndernes Stilling paa de omhandlede Godser, Lehn- og Fideicommissgodserne, skulde være mislige, end paa de private Godser, og at der altsaa kunde være nogen Grund til for deres Bedkommende at fremme en særegen Lov. En æret Rigsdagsmand har gjort opmærksom paa, at enkelte Bøndergaarde have i den senere Tid været bortfæstede i Forbindelse med Stykker af frit Gods, og han bemærkede, at det var blevet nægtet en Godseier at sælge disse Dele af det frie Gods. I saa Henseende skal jeg tillade mig at oplyse, at de Bevillinger til Salg, som gives, gaae ligesom dette Lovforslag ud paa at sælge Bøndergods; altsaa hjemle de almindelige Bevillinger ikke Godseierne nogen Ret til at sælge nogen Deel af deres saakaldte frie Gods. Men i mange Tilfælde er det blevet tilladt, naar et saadant Forhold fandt Sted, som det omtalte, at sælge ogsaa det forhen privilegerede Gods, som havde været bortfæstet i Forbindelse med Bøndergods. Der er aldrig nægtet Tilladelse dertil, og den ommeldte Godseier nægter man ikke heller, naar han ønsker det, at sælge saadant frit Gods, som har været bortfæstet i Forbindelse med Bøndergods, naar han søger derom; men den almindelige Bevilling, som han har faaet til at sælge, giver ham ikke Ret